

بیژن مقدم

www.ketab.ir

کتاب مطبوعات ایران / ۵

نویسنده: بیژن مقدم

ناشر: معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ویراستار: مریم مسعود

عکاس: رضا معطریان

چاپ: گل آذین

چاپ نخست: ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

سرشناسه: مقدم، بیژن، ۱۳۴۴

عنوان و نام پدید آور: کتاب مطبوعات ایران / ۵ / بیژن مقدم

مشخصات نشر: تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۹۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۰۴-۸۹۱۶-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: مقاله های فارسی - قرن ۱۴

شناسه افزوده: ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت مطبوعاتی و اطلاع رسانی

رده بندی کنگره: ۷۲۱۳۹۱/ق۴۳۱۵/پ۸۸۲۲۳

رده بندی دیویی: ۴/۶۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۴۹۷۰۱

خودنوشت / ۲۱

باختن مساند با مدرسه کدامیک؟ / ۲۳

توجه به دستگاه اولی قدم در مسیر بازسازی / ۲۵

در حاشیه طرح علیرازیان از خدمت وظیفه

تنیبه با ... / ۲۸

دین باوری

بلاها سرشار از رحمت

رابطه پایدار / ۳۶

پاسخ به افکار عمومی / ۳۹

بذرهای شایعه / ۴۳

فقر اطلاعات و رنجی که می بریم / ۴۶

رسانه ها و سیاست گرایی / ۴۹

شاهد دادگاه میکونوس! / ۵۳

- حکومت و امنیت! / ۵۶
- لوازم امنیت و عدالت / ۵۸
- مطلق‌انگاران، کمی انصاف! / ۶۱
- اسلام بی‌خطر! / ۶۴
- حساسیت‌زدایی! / ۶۷
- جنگ با قانون / ۷۰
- هزار برکت / ۷۴
- نسل فردا / ۷۷
- انقلابیون، فرصت‌طلبی ضدانقلاب / ۸۰
- جام خالی مصلحت! / ۸۵
- الانمات رسانه! / ۸۷
- سازگاری با نقطه صفر / ۹۰
- روز یا برنابا / ۹۴
- پایان محافظه‌کاری / ۹۶
- چرا سپاه؟ / ۹۹
- رویکردها و عملکردها / ۱۰۱
- آدرس غلط / ۱۰۴
- لوازم نقد / ۱۰۶
- غرور ملی / ۱۰۹
- تریبونی بدون بلندگو / ۱۱۱
- بی‌هویتی و گریز از مسئولیت / ۱۱۳
- راه حل / ۱۱۵
- هشدار رهبر انقلاب / ۱۱۷

پروژه مظلوم‌نمایی! / ۱۱۹

گام اول، فهم درست / ۱۲۱

ابزارسازی در کنار فرهنگ‌سازی / ۱۲۳

انتخابات بازنده ندارد / ۱۲۶

موج عقلانیت / ۱۲۸

با اجازه استاد! / ۱۳۰

درباغ شهادت... / ۱۳۳

بیانیه مأموریت / ۱۳۵

مخاطبان یک دعوت / ۱۳۷

بض به تفکر ناب امام / ۱۳۹

سه فاز تاریخی (۱) / ۱۴۲

سه فاز تاریخی (۲) / ۱۴۴

سه فاز تاریخی (۳) / ۱۴۶

یک روزنامه رسیده / ۱۵۰

انقلاب و ضد انقلاب / ۱۵۲

آدرس اشتباه! / ۱۵۵

امام؛ «شاخص» مردم / ۱۵۷

با انقلاب می‌مانیم / ۱۶۲

«بهمنی» بر تحلیل‌ها / ۱۶۵

سوال بی‌جواب / ۱۶۸

چرا او با ما برآشت؟ / ۱۷۱

امید؛ دست‌آورد همایش چهره‌های ماندگار / ۱۷۳

حمایت از دیکتاتورها تا دقیقه ۹۰ / ۱۷۵

موج سواری در کاخ سفید / ۱۷۷

چند سوال / ۱۷۹

مجلس، اخلاق و مدارا / ۱۸۱

دستورالعملی عملی برای وحدت / ۱۸۳

غفلتی ۱۰ ساله / ۱۸۵

تهدید می‌کنند اما نمی‌دانند... / ۱۸۷

روی دیگر سکه / ۱۸۹

مختارنامه و همت‌های بلند / ۱۹۱

دست مریزاد / ۱۹۲

یک نهاد جدید / ۱۹۳

دزدان، دفتر تحقیق برد! / ۱۹۲

www.ketab.ir

پیشگفتار

روزنامه شرح زندگی روزانه انسان معاصر است. روزنامه آینه ای است که همه شئون زندگی انسان را در روزی با همه خوبی ها و بدی ها و خوشی ها و ناخوشی ها باز می نماید. انسان امروز گوشه هایی از زوایای پیچ در پیچ زندگی خود را در نوشته های روزنامه نگاران بصیر و دانایی می بیند که با فکر و قلم خود همواره به دانایی و بصیرت انسان می انباشند.

روزنامه رسانه ی شور و شعور انسان امروز است. روزنامه روزانه بردانش، فهم آگاهی و بصیرت مردم می افزاید و نیازهای مردم و معنوی او را با دانش افزایی مطبوعاتی مرتفع می کند. انسان آگاه امروز با روزنامه هویتی تمام و کمال ندارد. روزنامه فرصتی را برای بهتر دیدن و دیده شدن نگارندگان و اندیشه ها فراهم می آورد تا انسان با بهتر دیدن و بهتر اندیشیدن به زندگی بهتر و شایسته تری دست یابد.

روزنامه از جهان، جامعه و انسان می نویسد تا با آگاهی بخشی و بصیرت افزایی بتواند جهانی سرشار از مهربانی، دوستی و صلح و آرامش برای او فراهم آورد. بی تردید جامعه ای آگاه و هوشیار جامعه ای است که مطبوعاتی

فعال و پویا دارد. هر اندازه مطبوعات در آگاهی بخشی مردم بیشتر یاری رسانند به همان نسبت جامعه رو به سوی رشد و تعالی گام بر می دارد. تکثر و تنوع گونه های مطبوعاتی و حضور چهره های نامدار و صاحب نام در شکل گیری و اطلاع رسانی درست نقش مهمی دارد.

روزنامه آغاز دانایی روز است. دانایی نیاز جامعه است و مطبوعات دانا زمینه های رشد و دانایی انسان امروز را فراهم می کند. در این میان بی شک نویسندگان نقش تعیین کننده ای در توسعه کمی و کیفی جامعه ایفا می کنند. این آگاهی بخشی در بخش های متکثر سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به پیشرفت و پایداری همین روست که باید یکی از عوامل توسعه یافتگی جامعه را نتیجه تمیز و یابی و آگاهی مطبوعاتی تلقی کنیم. مطبوعات توسعه یافته مطبوعاتی است که از روش و فن و تجهیزات فرهنگی و آگاهان بهره می گیرد.

روزنامه یک ژانر نوشتاری است. نوشته های مطبوعاتی در گونه های مختلف همواره خوانندگان خاص خود را دارد. اهل سیاست، اهل اقتصاد و اهل فرهنگ همواره هر یک به شکلی به روزنامه ها نیاز داشته و دارند. نوشته های مطبوعاتی در دنیا به مثابه یک ژانر نوشتاری تعریف می شود. به همین دلیل با گذشت ده ها سال از نوشتن یک یادداشت یا مقاله و مقاله هنوز امروز روز آن نوشته ها خواننده دارد و مورد استفاده اهالی فکر و فرهنگ قرار می گیرد. با نگاهی اجمالی به تاریخ مطبوعات ایران و جهان درمی یابیم بسیاری از نوشته های مطبوعاتی در شمار آثار ارزشمند تاریخی و فرهنگی، هنری و ادبی قرار دارند. از این رو باید قدر و اهمیت این نوشته ها را بتوانیم به گونه نوشتاری در جهان امروز دانست. با این دانستگی بی تردید بر آگاهی و آگاهی ما نیز افزوده خواهد شد.

روزنامه میراث و تراث معنوی ما ایرانیان است. روزنامه میراثی از دیروزیان است که زمینه را برای شکوفایی یک جامعه فراهم می آورد. بی تردید این

ایده نقض تصویری است که روزنامه را اثری روز آمد تلقی می کند که هر صبح به دنیا می آید و هر شب می میرد. روزنامه آینه تمام نمای فرهنگ و تمدن ماست. روزنامه در برهه های مختلف تاریخ نماینده شور و احساس و عواطف و غرور ملی ماست.

امروز با نگاهی اجمالی به روزنامه های هشت سال دفاع مقدس پی به حقیقتی راستینی می بریم که نشان می دهد چگونه عواطف سلیم یک ملت در برابر هجوم بیگانگان براین سرزمین زخمی و ناآرام شد. بنابراین هر شک نباید داشت که تمامی نقاط عطف تاریخ ما به بایسته ترین و شایسته ترین شکل ممکن در مطبوعات بازتاب می یابد.

بسیاری از افراد بود که مطبوعات را تاریخ مستند ملی بدانیم تاریخی که بیشترین حالات انسان امروز را در برهه های حساس تاریخ معاصر ثبت کرده است و امروز با خواندن بخش هایی از آن تاریخ با اندیشه ها و احساسات یک ملت روبرو می شویم. با این نگاه بر ما فرض است که از میراث و تراث ملی معنوی بیانات کنیم.

روزنامه مقام اهل قلم است. شاید بسیاری از خوانندگان با نام اهالی بزرگ مطبوعات دیروز آشنا نباشند یا نوشته های آنان را که در بیداری و آگاهی زمان یاری رسان بودند ندیده و نخوانده باشند. همین نیاز همواره در جامعه ای سرشار از امید و آگاهی به چشم می آید تا بسیاری از مطبوعات خود را بشناسند و با نوشته های آنان جان و دلی تازه کنند.

روزنامه نگاران واقعی قهرمان ملی ما هستند که بی هیچ هیاهو و آرام و مدام در آگاهی و بیداری جامعه می کوشند و در پشت صحنه های سیاست، اقتصاد و فرهنگ حضوری تعیین کننده دارند.

در جهان غرب رسانه های سوداگر و پر هیاهو از کاه برای جامعه کاه می تصویر می کنند و یا هیچ را در بوق و کرنای رسانه ای می دمند تا برای خود نام و اعتباری فراهم آورند. ستاره سازی پوشالی آنان نشان براین واقعیت دارد که غربی ها با بضاعت اندک خود در پی فتح قله ها هستند حال آن که مردان

بزرگ مطبوعات مادر گمنامی و غربت روزگاری گذارند .
از این رو ما کوشیدیم به قدر توان تنها مردانی چند از گستره بزرگ و پهناور
مطبوعات ایران را معرفی کنیم تا فکر و اندیشه آنان ما را در ساختن فردای ایران
اسلامی یاری رساند . این آغاز راهی بزرگ برای ترویج دیدگاه های روزنامه
نگاران اصیل و بصیر است تا پس از آن جهانیان نیز با این توانایی آشنا شوند

روزنامه رسانه همه ی اعصار و روزگاران است . آشنایی با سرآمدان مطبوعات
ایران از جنبه های مختلف سودمند است و ما را با پاره های از حقایق تاریخ
مطبوعات ایران آشنا می سازد . این تصور که در جهان امروز با گسترش رسانه
های الکترونیک دیگر مجالی برای بروز و پیدایی روزنامه های کاغذی
نیست و معنی آن معنایی برای عرضه تولید و تکثیر اخبار به شمار نمی روند
شاید ناشی از عدم آشنایی عمیق و عمیق با دنیای مطبوعات است .

برخی نیز بر این باورند که در زمان امروز جایگاه مطبوعات دیروز را ندارد و
تنها مصرف کننده صرف اخبار و گزارشهاست . اما واقعیت گویای حقیقت
دیگری است که اصالت روزنامه همچون آن شب رستی و درستی هنوز و
همچنان می درخشد و هنوز ریباترین تحلیل های سیاسی فرهنگی و
اجتماعی به قلم روزنامه نگاران نوشته می شود . با انتشار این نوشته ها
تنها به تبیین بخشی از واقعیت مطبوعات پرداختیم و بگوییم مطبوعات
تنها مصرف کننده صرف نیستند و بخش زیادی از تولیدات فکر و اندیشه
جامعه در همین رسانه شکل می گیرد . شاید این کتاب در تلاش است
و خلایق روزنامه نگاران ایرانی نقشی ولو اندک داشته باشد .
خواننده امروز با خواندن بخشی از نوشته های خلاق و مولد روزنامه نگاران
ایرانی به خود باوری می رسد و در می یابد که مطبوعات ایران و جهان
شکوفای خلاق بوده اند و نوشته های شور آفرین روزنامه نگاران زمینه های
اعتلای فکری و فرهنگی جامعه را فراهم آورده است .

روزنامه ها در همه ی زمان ها و مکان ها خواندنی اند . شاید مضامین شورانگیز

روزنامه که نسبتی نزدیک با زندگی مردم دارد یکی از انگیزه های اصلی این شور انگیزی باشد. مردم همواره این نوشته ها را با شوق و ذوق و علاقه تمام می خوانند. با گذشت سالیان سال از نوشتن پاورقی های مطبوعاتی هنوز مردم با اشتیاق آن نوشته ها را مطالعه می کنند. پس شاید بتوان بدین شکل زمینه های پیوند عمیق تر مردم را با خواندن فراهم کرد. در روزگاری که هر روز شاهد گلایه های مختلفی مبنی بر نارضایتی از آمار و ارقام مطالعه در ایران هستیم و این که شمارگان کتاب متناسب با سابقه تمدنی و فرهنگی ملت نیست، شاید کتاب های مطبوعاتی یکی از راه های انس و آشتی جویی مردم با کتاب و کتاب خوانی در این روزگار باشد؛ چرا که مردم همواره از خواندن نه تنها برای اگاهی از اخبار و مسائل روز، بلکه برای لذت می برند و آن ها را با اشتیاق عمیقی می خوانند؛ و اگر این مهم با انتشار کتاب هایی از این گونه به دست آید ما نیز رسالت فرهنگی خود تا حد زیادی موفق بوده ایم.

روزنامه زبان سرشار و سرشار است. با جمع آوری و تهیه و تدوین نوشته های روزنامه نگاران، مهذب و آگاه امکانی شایسته برای خواندن نوشته های بزرگان مطبوعات شکل می گیرد. بسیاری از فعالان عرصه مطبوعات به دلایل پیدا و پنهان امکان تبویب و انتشار مقالات و یادداشت های خود را ندارند به همین انگیزه می یابیم این وظیفه مهم را به قدر توان خویش به انجام رسانیم. با انتشار این سلسله کتابها فرصتی برای خوانندگان فراهم شد تا به شکل منظم و مدون به مجموعه ای از نوشته های ارزشمند دسترسی یابند و نیازهای خود را با مطالعه عمیق آن برطرف کنند.

بی شک آنچه در این کتاب گرد آمد تنها بخشی از نوشته های اهلای مطبوعات ایران است و سرمشقی برای نوامدگان مطبوعات؛ تا بدانکه پیشگامان ایشان با قلم خویش در راه آگاهی و دانایی جامعه کوشش های ستودنی و توان فرسا انجام دادند. صد البته هنوز ده ها و صد ها نوشته ارزشمند دیگر نیز در مطبوعات ایران وجود دارد که با انتشار آنها بخش

دیگری از بضاعت راستین مطبوعات ایران آشکار می شود .
کتاب مطبوعات ایران گامی در راه پویایی فرهنگ مطبوعاتی است تا آرام
آرام زمینه ها برای توسعه کیفی هر چه بیشتر مطبوعات ایران فراهم شود
و پیوندی یگانه میان خوانندگان و اصحاب رسانه برقرار شود . امید داریم
با یاری و دستگیری خداوند بزرگ و با همراهی اهالی مطبوعات گام های
استوارتری در راه شناخت و توسعه مطلوب مطبوعات برداشته شود .

آمین یا رب العالمین

محمدجعفر محمدزاده
معاون مطبوعاتی و اطلاع رسانی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مرداد ۱۳۹۱